

**DECLARAȚIA DE LA VARȘOVIA
PRIVITOARE LA MIGRAȚIA INTERNAȚIONALĂ A ROMILOR
ȘI LUPTA ÎMPOTRIVA TRAFICULUI CU FIINȚE UMANE**

DECLARAȚIE COMUNĂ A ONG-URILOR DE ROMI DIN FRANȚA ȘI DIN ROMANIA,

redactată în cooperare cu Punctul de Contact pentru Romi, Sinti și Kali din cadrul OSCE/ODIHR cu ocazia conferinței « Aplicarea Dimensiunii Umane a OSCE » -Varșovia, 09-19 septembrie 2002, și adresată

Primilor miniștri ai Franței și României,

Parlamentului român

Adunării Naționale Franceze

Comisiei Naționale Consultative pentru Drepturile Omului (Franța)

Comisiei Naționale consultative a Nomazilor (Franța)

Domnului Nicolas Sarkozy, Ministrul francez al Afacerilor Interne

Domnului Ioan Rus, Ministrul român al Afacerilor Interne

Domnului Richard Sanghor, consilier tehnic al cabinetului Primului Ministru francez.

Reiese din toate analizele și consultările că problema Romilor cu situație incertă trebuie tratată printr-o strictă cooperare concertată între mai multe ministere ale diferitelor țări în cauză și menționăm că ne bucurăm să constatăm inițierea unei asemenea cooperări între autoritățile responsabile din Franța și din România.

Din contră, regretăm că anumite curente politice folosesc acest subiect dureros în scopuri electorale, cerând fie integrarea fie repatrierea imediată a tuturor persoanelor în cauză, ceea ce nu este nici în interesul acestora din urmă, nici în interesul vreuneia dintre cele două țări, nici în interesul justiției - aceste două poziții, la fel de demagogice, sunt deosebit de inacceptabile.

Primele schimburi cu autoritățile în cauză au evidențiat caracterul obiectiv, progresist, tehnic și în același timp uman al preocupării lor. Alternativa care a fost avansată, aceea a regularizării situației unora dintre aceste persoane, intrate de exemplu înainte de ridicarea obligativității vizei, în măsura în care cei vizați doresc acest lucru (cea ce nu este valabil în cazul tuturor, oricât de surprinzător poate părea acest lucru), presupune o bună cunoaștere și înregistrare a tuturor cazurilor. Aceasta este o muncă laborioasă, ce trebuie făcută în condiții de transparență și de încredere reciprocă între autoritățile competente, organizațiile romilor și altele decât ale romilor, cât și între organizațiile internaționale implicate în acest domeniu (în special OSCE și Consiliul Europei) și desigur cei direct interesați.

Această muncă trebuie actualizată în permanență căci situațiile evoluează foarte rapid într-o țară dată și pot apărea și situații noi în alte țări în care ele există deja (Serbia, Ucraina, etc...) și analiza lor critică trebuie să fie efectuată cu mare atenție. Există de exemplu cazul unor instituții așa-zis preocupate de situația « minorilor romi abandonați în dificultate în Franța », în timp ce experiența noastră de mai mulți ani ne indică faptul că o asemenea categorie nu există, toți minorii romi fiind împreună cu familiile lor. În plus, simpla exprimare, mai ales repetată, a unei asemenea preocupări,

chiar dacă provine dintr-un sentiment laudabil, poate conduce la o viziune falsă asupra realității și la etnicizarea anumitor forme de delincvență, într-un moment în care Franța revizuieste regimul responsabilității penale a minorilor (ordonanța din 1945).

În același timp este esențial ca întreg mecanismul să fie pus în practică într-un context de optimă informare a opiniei publice atât în Franța cât și în România. Diferențele în tratarea acestei probleme de către diverse organe ale presei scrise și audio-vizuale fluctuează de la cea mai mare rigoare profesională până la exploatarea fără scrupule a gustului pentru senzational și voyeurism, chiar a xenofobiei (amalgam între romi, țigani, români, nomazi francezi, hoți, cerșetori, diverși delincvenți, rețele cu sau fără legătura cu romii, etc...), ceea ce riscă să compromită grav munca deseori laudabilă a ministerelor și ONG-urilor. Este foarte important să se facă bine distincția între romii emigranți, toți sedentari prin tradiție, și nomazii, cetățeni francezi dintre care doar câțiva sunt romi, sinti sau kali (de origine indiană) – fără a mai socoti că majoritatea romilor, sinti și kali sunt sedentari de câteva generații în Franța.

Este în aceeași măsură imperativ ca statele Schengen să se implice de o manieră eficace în monitorizarea situației interne legată de romi în țările din care provin familiile candidate la exil, deoarece singurele măsuri coercitive rămân inefficiente atâta timp cât nu va fi operată o schimbare substanțială în aceste țări. La fel, menținerea sau reintroducerea obligativității vizei nu și-a dovedit eficacitatea în măsura în care aceasta permite îmbogățirea rețelelor criminale și, o dată viza ilegală obținută cu un preț ridicat, emigrantul ilegal nu vrea să piardă avantajele oferite de aceasta și refuză deci să se întoarcă spontan în țara sa de origine, chiar în cazul eșecului integrării sale în Uniunea Europeană.

Desigur, sărăcia romilor în țările Europei centrale și de est își are originea în mare parte în problemele economice globale și în poziția istoric defavorizată a romilor în cadrul acestor țări, dar și în corupția care s-a constatat că este foarte răspândită în domeniul ONG-urilor al căror scop este de a ameliora situația romilor, fie că aceste ONG-uri sunt ale romilor, altele decât ale romilor sau mixte. Foarte adesea, această corupție, combinată cu o atitudine demagogică pro-rasistă a anumitor aleși locali, împiedică aplicarea măsurilor cu adevărat pertinente, chiar model, luate de autoritățile statului, cum este cazul în România. În aceste țări, orice perspectivă de viitor nu poate fi concepută decât ca o degradare inevitabilă, căci lațul se strânge pe zi ce trece din ce în ce mai tare în jurul victimelor, în timp ce anumite ONG-uri care le patronează sunt înfloritoare și accesul la drepturile fundamentale (siguranța vieții, alimentația, locuința, îngrijirile, școlarizarea, formarea etc...) le este negat în mod direct sau indirect, în vreme ce anumite ONG-uri furnizează o imagine liniștitoare asupra situației. În aceste condiții, victimele sunt împinse la deznădejde, de unde poate rezulta foamete, delincvență la scară mică pentru supraviețuire, apoi delincvență integrată în modul de viață, sau adoptarea diverselor forme de extremism cu riscurile de terorism pe care le comportă. În câteva dintre aceste țări există în același timp o presiune puternică pentru răscumpărarea caselor romilor ruinați pentru a « dețigana regiunea », dar și rețele având câteodată afaceri bine stabilite pentru a propune naivilor un exil idilic. Circulă de asemenea câteodată emisari ai ONG-urilor occidentale care au nevoie de « refugiați proaspeți » pentru a-și justifica existența și mai ales subvențiile, cu riscul de a dicta comportamente sau chiar de a crea din nimic cazuri de discriminare. Aceste constatări întrunesc unanimitatea celor care s-au interesat pe teren.

Fără ca acest peisaj să fie dezolant, este clar că este destul de complex pentru ca orice națiune într-adevăr umanistă să-și pună întrebări asupra justificării trimiterilor oarbe de fonduri, și în cadrul regulilor internaționale de neamestec în treburile interne, asupra părții sale de responsabilitate în deteriorarea situației romilor și în apariția diverselor fluxuri migratoare. Este deci absolut necesar a se ajunge la o cât mai bună cunoaștere a realității, depășind limbajul declarațiilor ministerelor de justiție, și la o analiză pertinentă a mecanismelor aflate în joc.

În măsura în care se întemeiază o cooperare între Poliția franceză și cea română, cooperare pe care noi o dorim încă din 1997 (Conferința de la Louvain a Consiliului Europei – ECRI/Pavee Point), este de dorit extinderea cooperării la lupta împotriva tuturor formelor de rasism, directe sau indirecte, corupției care este legată de acesta (abuzarea de slăbiciunea persoanelor fără apărare ca urmare a poziției sociale, vârstei sau sănătății lor), crimei organizate și sclavajului modern, care sunt cauze ale migrațiilor ilegale. Este deosebit de important să se facă cunoscută și să se aplice în acest context legea română nr. 678 din 21 noiembrie 2001, referitoare la prevenirea traficului de ființe umane și la lupta împotriva acestui trafic, în special în ce privește grupurile cele mai vulnerabile: femeile și copiii (a se vedea Declarația de la Sibiu).

Pentru a contribui la rezolvarea acestor probleme de o complexitate pe care nici un grup exterior nu a ajuns să o înțeleagă, dorim să unim într-un Birou acțiunea efectiv pozitivă a ONG-urilor romilor, altele decât ale romilor sau mixte de bună credință din Franța și din România, apoi și din alte țări, cu cea a guvernelor respective, a organizațiilor internaționale (în special Consiliul Europei și OSCE) și a celor interesați, cu scopul:

- a) de a asista autoritățile de bună credință ale celor două țări în misiunea lor dificilă cu scopul de a o optimiza în spiritul respectului persoanei și a ordinii publice ;
- b) de a consilia pe cei interesați asupra opțiunilor care li se oferă, dezvinovățindu-i în același timp și dedramatizând situațiile specifice ;
- c) de a ajuta persoanele ce pot fi integrate să obțină această integrare fără obstacole, protejându-le în special de greșelile pe care le pot comite în demersurile lor și de rețelele care profită de ignoranța lor pentru a le îndruma către cabinete de avocați (sau așa-zisi avocați) lipsiți de respect față de morală și deontologie ;
- d) de a funcționa ca un observator ce urmărește caracterul efectiv al parteneriatului între ONG-uri și autoritățile țărilor în cauză ;
- e) de a consilia reprezentanții media furnizându-le în timp real informații verificate și de a-i convinge să urmeze exemplele pozitive ale confrăților lor, în special evitând exagerările anumitor probleme specifice sau punctuale legate de deplasarea internă și internațională a persoanelor categorizate drept romi sau țigani (chiar dacă această atitudine este în concordanță cu stereotipurile mentalității unui anumit public) ;
- f) de a propune grupuri de experți romi ce vor trebui formați ad-hoc plecând de la competențele existente, pentru a evalua pe teren și prin contact direct situația efectivă a familiilor ;
- g) de a explica într-o manieră directă adevăratele consecințe ale unei vânzări necugetate de bunuri imobiliare în țările sursă, sub diverse presiuni și sub influența unui val de deznădejde ;

- h) de a reflecta asupra exercitării dreptului la libera circulație internă și internațională a persoanelor, ca parte a drepturilor universale ale omului și ca libertate civică fundamentală ;
- i) de a combate cazurile de atitudine discriminatorie manifestă, precum cea arătată săptămânile trecute de către Poliția Română de Frontieră față de călători în regulă pe plan administrativ, știind că o asemenea atitudine nu face decât să dea naștere la noi rețele de călăuze și la noi situații clandestine. Asemenea atitudini apar între altele ca măsuri de represalii individuale inspirate de acuzațiile colective ale unei anumite populații ;
- j) de a identifica și ajuta persoanele vulnerabile (în special tinerele femei, copiii și infirmii) victime ale rețelelor câteodată române, dar la fel de des și altele decât române, care dezvoltă un veritabil sclavaj modern abuzând de slăbiciunea lor și făcând presiuni asupra familiilor acestora ;
- k) de a reflecta asupra posibilităților de regularizare a mișcărilor inevitabile ale romilor în spațiul european, canalizându-le spre formele cele mai eficiente pentru interesul public (de exemplu schimburi de tineri pentru a munci temporar în occident, pentru ca aceștia să acumuleze cunostinte tehnologice noi pentru est și un mic capital ce va putea fi reinvestit în țara lor la întoarcere, toate acestea fiind în beneficiul patrimoniului lingvistic și cultural al romilor, sinti și kali – proiect lansat în 1997 la reuniunea organizată la Bruxelles de d-l Lewis din partea C.E. și reafirmat prin Declarația de la Sibiu sub titlul « alternative pe plan intern și internațional în privința fenomenului migrației »).

Noi propunem în consecință deschiderea la Paris a unui Centru care să permită contribuția la rezolvarea acestor puncte într-o manieră directă și transparentă, în spiritul normelor internaționale în vigoare, a acordurilor internaționale specifice și a Declarației de la Sibiu din august 2002 a organizațiilor romilor din România.

Noi dorim de asemenea să facem apel la ODIHR din cadrul OSCE să dedice un seminar întreg acestei problematici cu scopul de a întări cooperarea state/ONG-uri, pe care ne străduim să o stabilim în domeniul considerat.

Având în vedere urgența situației, este oportun acum să ne gândim la acest proiect încă de la reuniunea franco-română din 4 octombrie 2002 de la Paris, și am dori să participăm cu unul sau mai mulți reprezentanți ai asociațiilor noastre la această reuniune cât și la sesiunile pregătitoare.

Pentru asociațiile din Franța

Phralipen IBAR
 Rromani Baxt
 Centrul AVER împotriva tuturor
 formelor de rasism
 Ternikano Berno
 Colectivul ROMEUROPE al Medecins
 du monde
 Liga Drepturilor Omului, MRAP,
 ALPIL (cu rezerva garantării
 următoarei A.G.).

Pentru asociațiile din România

Romani CRISS
 Fundația Ion Budai-Deleanu
 Centrul Creștin al Romilor din Sibiu
 Aven Amentza
 O del Amentza
 Fundația Ion Cioaba
 Uniunea Democrată a Romilor și alte
 asociații semnatare ale
 Declarației de la Sibiu